

Ο Παιδαγωγός και η χρησιμοποίηση των Αγίων Πατέρων στο σημερινό Κατηχητικό.

Γράφει ο Νικόλαος Γεωργαντώνης, θεολόγος – ιεροψάλτης.

Κατήχηση είναι το σημαντικότερο έργο που επιτελεί η Ορθόδοξη Εκκλησία. Είναι κοινό καθήκον όλων, ειδικά αυτών που έχουν την κατάρτιση, να εργαστούν για την κατήχηση των νεότερων. Έτσι, μέσα στο πλαίσιο του Σεμιναρίου Κατηχητών που πραγματοποίησε η Ιερά Μητρόπολη Μονεμβασίας και Σπάρτης, διάλεξα να αναπτύξω μια εργασία με θέμα: «*Ο Παιδαγωγός και η χρησιμοποίηση των Αγίων Πατέρων στο σημερινό Κατηχητικό*».

Η Πατερική γραμματεία είναι πλούσια σε θέματα της Ορθοδόξου πίστεώς μας όπου καθίσταται μια αστείρευτη πηγή που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κατήχηση. Είναι γεγονός ότι η διαπαιδαγώγηση του παιδιού ξεκινά ήδη κατά την κύησή του και διαμορφώνεται μέχρι τα έξι με επτά του χρόνια. Άρα, αυτό καθιστά άκρως σημαντική την σημασία των γονέων αλλά και διδασκάλων, ιερέων, κατηχητών που θα έρθουν σε επαφή με το παι-

δί, να προσέξουν πως θα διαχειριστούν την εκπαίδευση του. Δεν μπορεί υπό κανέναν όρο να γίνει μια στριφνή παπαγαλία, προπαγάνδα ή παραπληροφόρηση για τα θέματα της πίστεως μας.

Ποιος όμως είναι ο Παιδαγωγός στην προκειμένη περίπτωση; Είναι φυσικά ο Κατηχητής, που πρέπει πρώτα να βιώνει, όσο το δυνατόν περισσότερο, την πίστη του, μετέχοντας στην Λατρευτική ζωή της ενορίας του. Με αυτό τον τρόπο λειτουργεί ως παράδειγμα στα παιδιά και εκτελεί πιο αποτελεσματικά το καθήκον του/της. Δεν μπορεί να λέει άλλα πράγματα για την πίστη στα παιδιά και άλλα να πράττει στην ζωή του. Κάποια στιγμή θα φανεί η υποκρισία και θα προξενήσει τεράστιο κακό στις αθώες ψυχές των παιδιών. Άρα, εάν ο κατηχητής δεν αποκτήσει μια συνεχή βιωματική σχέση με την Ορθόδοξη Εκκλησία, δεν θα μπορέσει να εργαστεί σωστά. Έπειτα, ό,τι είναι να πει στα παιδιά, θα πρέπει να το έχει μελετήσει πάρα πολύ καλά. Τίποτα δεν μπορεί να ειπωθεί, εάν δεν έχει μελετηθεί και αφομοιωθεί άριστα από τον Κατηχητή.

Οι Άγιοι Πατέρες είναι καλό να υπάρχουν στην εκπαίδευση του Κατηχητικού. Όχι μόνο επειδή είναι φωτισμένοι Άγιοι της Εκκλησίας, αλλά επειδή αυτά που γράφουν έχουν άμεση σχέση με την εποχή μας. Ένα παράδειγμα τρανό είναι ο «Λόγος προς τους Νέους» του Μεγάλου Βασιλείου που σκοπό έχει να καθοδηγήσει τον εκάστοτε νέο στην απόκτηση της θεάρεστης παιδείας. Δίνοντας διάφορα παραδείγματα από διάφορα έργα παρουσιάζει μέσω αυτών όμορφα διδάγματα που μπορεί να πάρει ένας νέος. Και το σημαντικότερο είναι να καλλιεργείται παράλληλα η πνευματική του παιδεία ώστε να φτάσει στον Θεό. Αυτό είναι το μήνυμα που λέει και ο Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος όταν μιλά για την διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Όλα ξεκινούν με την μελέτη πρωτίστως της Αγ. Γραφής και επικουρικά με τα συγγράμματα άλλων συγγραφέων, γιατί το παιδί αποκτά μια σφαιρική και άκρως ωφέλιμη γνώση, η οποία, εάν θεμελιωθεί σωστά, μπορεί να τον εισαγάγει και στην Ουράνιο Βασιλεία του Θεού. Όλοι πλαστήκαμε «κατ'εικόνα», αλλά είναι στο χέρι μας να αποκτήσουμε το «καθ'ομοίωσιν».

Το πρακτικό κομμάτι της διδασκαλίας έχει τη δυσκολία μόνο ως προς την απόκτηση των πηγών και τη σωστή παρουσίαση αυτών στα παιδιά. Το δεύτερο είναι καθαρά θέμα όρεξης, παιδείας και προσωπικής διάνοιας. Το πρώτο καθίσταται και αυτό εύκολο, λόγω των πολλών έργων που έχουνε

μεταφραστεί και αναρτηθεί στο διαδίκτυο. Αυτό που θα μπορούσε να κάνει ένας κατηχητής σήμερα, είναι να πάρει ένα θέμα, όπως π.χ. την Ανάσταση των Νεκρών, και να δει τί λένε μερικοί Πατέρες γι' αυτό. Έτσι, σε μια ώρα μάθημα θα μπορέσει ο Κατηχητής να παρουσιάσει το θέμα, να δει πώς το καταλαβαίνουν τα παιδιά, να ρωτήσουν ό,τι δεν κατάλαβαν και στο τέλος να υπάρξει μία ζωγραφική με βάση αυτά που ειπώθηκαν, τί εικόνα προκαλούν τα λόγια των Πατέρων στα παιδιά. Με αυτόν τον τρόπο θα μάθουν τα παιδιά για κάποιο σημαντικό θέμα της Πίστεως τους, και θα αποκτήσουν μια σύνδεση με τους Αγίους Πατέρες της Εκκλησίας μας.

Ακόμη όμως, να μην ξεχνάμε και τους νεότερους Πατέρες που ίσως φανούν και αυτοί «εύκολοι» στην τωρινή προσαρμογή. Τέτοια παραδείγματα είναι οι Κολλυβάδες Πατέρες (Αγ. Αθανάσιος ο Πάριος, Αγ. Μακάριος Νοταράς και ο Αγ. Νικόδημος ο Αγιορείτης), Αγ. Νεκτάριος Πενταπόλεως, Αγ. Ιουστίνος Πόποβιτς, Φιλόθεος Ζερβάκος, κ.α. Ειδικά οι Κολλυβάδες είναι ένα άριστο παράδειγμα, όχι μόνο όταν εξηγούμε το θέμα των Κολλύβων και μνημοσύνων, αλλά γενικά για την πίστη. Οι Κολλυβάδες Πατέρες, έζησαν κατά τον ΙΗ' αιώνα σε μια εποχή όπου, ως γνωστόν, ο Ελλαδικός χώρος ήταν υπό τον Οθωμανικό ζυγό. Παρόλες τις δυσμενείς συνθήκες, κράτησαν την παιδεία αλλά και την πίστη στον Ορθόδοξο λαό. Αξίζει να μελετηθούν ιδιαίτερα, χωρίς βέβαια να αποκλείονται και οι υπόλοιποι Πατέρες της Εκκλησίας.

Αυτό ήταν ένα παράδειγμα που μπορεί να τροποποιηθεί για τις διάφορες καταστάσεις των Κατηχητών. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι δεν μπορεί να μένουμε σε πρότυπα Προτεσταντών ή άλλων συγγραφέων που είτε αλλοιώνουν το Ορθόδοξο Πνεύμα, είτε μένουν επιφανειακά σε κάποια θέμα. Εν τέλει, ο σκοπός του Παιδαγωγού/Κατηχητού, είναι να δώσει το έναυσμα και τις γνώσεις, ώστε να γίνει πραγματικά ένα παιδί του Θεού και όχι ένα απλό δημιούργημα Του. Σε αυτό βοηθούν οι διδαχές των Πατέρων και είναι σημαντικότερες τώρα παρά ποτέ στην σημερινή εποχή. Με αυτό το σκεπτικό και αυτά τα εφόδια θα μπορέσει τελικά να επιτύχει η Κατήχηση στο σημερινό παιδί του εκάστοτε Κατηχητικού.